

Porodnost by zvýšilo větší zapojení otců při péči o dítě, strany sází na vyšší dávky, tvrdí experti

Martin Tópek
martin.topek@economia.cz

Země čelí vážné demografické krizi, rodí se méně lidí, než kolik jich umírá, a populace neklesá jen díky přistěhovalcům. Plány, kterými politici chtějí před volbami tento trend zvrátit, jdou ale vedle. Politici místo řešení raději slibují zvýšení dávek a úlev na děti.

Riká to studie Idea pro volby 2017 akademického pracoviště CERGE. „Přestože podpora rodin je u nás výrazně koncentrována na daňové úlevy, většina stran je ochotna dále zvyšovat,“ píše Klára Kalíšková z CERGE. Zvýšení finanční podpory pro rodiny s dětmi slibují všechny významné strany, pouze piráti navrhuji zjednodušení celého systému sociálních dávek včetně mateřské.

V Česku se porodnost dlouhodobě drží na hodnotě 1,5 dítěte na ženu, pro zachování populace je přitom nutné číslo nad 2,1 dítěte na ženu. CERGE vychází ze studie německých a amerických vědců, která říká, že cesta, jak zastavit zvyšování porodnosti, nevede přes zvyšování dávek. Řešením je možnost otců zapojit se více do výchovy dětí a ženám tak umožnit se snažit a dříve vrátit zpátky do práce.

Zapojení otce do výchovy dítěte ale někteří odborníci jako přínos nevidí. Kritiku sklízí například zavedení týdenní otcovské dovolené od příštího roku nebo „sociální podobu rodiny. Marek Herman z Palackého univerzity v Olomouci označil výchovu dětí otcem za nesmysl. „Dítě se rodí z těla mámy a potřebuje mámu. Výchovné styly muže a ženy jsou úplně odlišné,“ uvedl v rozhovoru pro Aktuálně.cz.

Do výchovy dětí se přitom u nás zapojuje jeden otec z padesáti, zatímco v ostatních zemích EU to je každý desátý. „Účast otců a dostupnost předškolní péče zvyšuje ochotu žen mít děti, a tedy i celkovou porodnost,“ uvádí Kalíšková.

ČSSD v tomto směru navrhuje prodloužení rodičovské dovolené o dva měsíce, pokud se budou oba rodiče v péči o dítě střídát. TOP 09 takový přístup jako řešení nevidí. „Nejsme proti zapojení otců do výchovy dítěte, ale proč trestat ty, kterým střídavý systém nevyhovuje?“ říká poslankyně za TOP 09 Markéta Pekarová Adamová. Navrhuje zapojení prarodičů, čímž by se částečně snížila nezaměstnanost lidí v předdůchodovém věku.

Další možností, jak zvýšit porodnost, je zvýšit větší zaměstnanost žen po porodu. „Dlouhá mateřská dovolená, která je v Česku jedna z nejdelších v Evropské unii, se

odráží ve vysoké nezaměstnanosti žen v době, kdy se vrací na trh práce, a také ve vysoké mzdové mezeře po zbytek jejich kariéry,“ uvádí Kalíšková.

Strany se podle studie CERGE raději ve svých programech zabývají „populární“ mzdovou diskriminací. „Mzdová mezera je však jen zčásti tvořená diskriminací. Velkou úlohu tu hraje mateřství a následná segregace žen na trhu práce,“ dodává Kalíšková.

S tím souvisí potřeba rozšířit služby pro rodiny s dětmi, zejména na dostatek míst v jeslích a mateřských školách. To ve svých programech zmiňují všechny strany kromě KDU-ČSL. „Chceme jít cestou zvyšování daňových úlev pro rodiny s dětmi a slev na věci, které jsou potřeba pro výchovu dětí,“ uvedl předseda lidovců Pavel Bělobrádek. Dodal, že zvyšování zaměstnanosti matek by mohl pomoci systém

Nejsme proti zapojení otců do výchovy dítěte, ale proč trestat ty, kterým střídavý systém nevyhovuje?

Markéta Pekarová Adamová
poslankyně
TOP 09

home officu, tedy větší možnosti práce z domova na částečný úvazek.

Studie CERGE také poukazuje na nevhodné směřování sociálních dávek rodinám s dětmi bez ohledu na příjmy rodičů. „Systém málo reflektuje sociální potřebnost,“ píše Kalíšková. Při žádosti o dětské přídatky se posuzují příjmy rodiče až dva roky zpětně, a tak se před úřadem může nezaměstnaný rodič jevit jako dostatečně bohatý, pokud před dvěma lety slušně vydělával. „Tento nedostatek strany ve svých programech nezohledňují,“ uvádí Kalíšková.

Ve svých programech se strany sociálními dávkami zabývají, poukazují však jen na jejich zneužívání. Nejsou ale schopné doložit konkrétní čísla, kolik dávek je vyplaceno neoprávněně. CERGE navíc ve své studii uvádí, že dávky na děti patří mezi ty nejméně snadno zneužitelné.